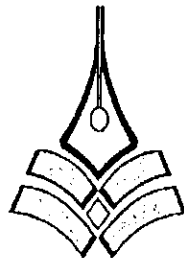

دانشگاه فنی و حرفه‌ای

دانشکده فنی شهید منتظری مشهد

مهندسی کار آفرینی

انتشارات پیکانوس

پاییز ۱۳۹۱

عنوان و نام پدیدآور	: مهندسی کارآفرینی / تألیف محمدجواد اسماعیل زاده ... (و دیگران).
مشخصات نشر	: مشهد: پیک توس، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	: ۲۴۰ ص.: مصور، جدول، نمودار، عکس.
شابک	: : 8-49-8240-964-978-۵۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: تألیف محمدجواد اسماعیل زاده، احمد محزون، مسعود رضا نیرومند، محمدعلی همدانی.
یادداشت	: کتابنامه.
یادداشت	: نمایه.
موضوع	: کارآفرینی
موضوع	: مدیریت بازرگانی و کار
شناسه افزوده	: اسماعیل زاده، محمدجواد، ۱۳۴۳ -
رده بندی کنگره	: HB ۹/۶۱۱ م/۱۳۹۱
رده بندی دیویی	: ۱۱/۶۵۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۸۹۰۳۹۲

نام کتاب : مهندسی کارآفرینی

مؤلفین مهندس : (محمد جواد اسماعیل زاده / احمد محزون / مسعود رضا نیرومند / محمدعلی همدانی)

ناشر : پیک توس ۰۹۱۵۱۱۰۹۳۹۱

نوبت چاپ : اول پاییز ۱۳۹۱

چاپ: معین (۶-۷۶۷۸۸۷۳-۰۵۱۱)

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک : ۸-۴۹-۸۲۴۰-۹۶۴-۹۷۸

قیمت : ۵۰۰۰ تومان

ISBN: 978-964-8240-49-8

9 789648 240498

« ز ما فرعه ی کاری انداختند ز کارآفرین کارها ساختند » نظامی

سخنی با مخاطبان

خواننده گرامی

عرض سلام و ادب خدمت شما فرهیخته گرامی

کتابی که پیش در دسترس شما قرار گرفته، حاصل سالها تجربه و تدریس چهار تن از اساتید گروه کارآفرینی دانشکده فنی شهید محمد منتظری مشهد می باشد، که با توجه به نیاز آموزشی؛ سطح دانشجویان، وضعیت اقتصادی و صنعتی کشور عزیزمان؛ ایران و با استفاده از تجربیات و نقطه نظرات کلیه اساتید گروه کارآفرینی دانشکده، تهیه و تدوین گردیده است.

این کتاب با توجه به رعایت سرفصل های کامل مصوب شده آموزش عالی؛ با بهره گیری از ساده ترین تعاریف؛ اعم از نظرات اندیشمندان غربی و داخلی صاحب نظر در کارآفرینی؛ مثالهای کاربردی؛ سوالات مربوط در متن درس؛ انواع تستهای مرتبط با کارآفرینی؛ و با رویکردی فنی و حرفه ای؛ ویژه دانشجویان دانشگاه فنی و حرفه ای و سایر دانشجویان مرتبط آماده شده است.

امید است با ارائه نظرات و انتقادات سازنده شما بتوانیم در ویرایشهای بعدی به سوی یک تعریف بومی و کاملاً متناسب با ارزشهای خودمان گام برداریم و همکاران گرامی و اساتید و صاحب نظران از پیشنهادهای سازنده خویش جهت غنای بیشتر کتاب دریغ نفرمایند.

با تشکر

اساتید مولف

صفحه	فهرست
۳	سخنی با مخاطبان
۴	فهرست مطالب
۱۰	دیباچه
	فصل اول اصول ویزم های کار آفرینی
۱۳	آینده نگری
۱۵	اهمیت و ضرورت کار آفرینی
۱۷	تاریخچه کار آفرینی.
۱۷	کار آفرینی از دیدگاه دانشمندان مختلف
۲۳	فرایند کار آفرینی و مدل های آن
۲۶	مخاطرات کار آفرینی
۲۶	ره آوردها و جذابیت های کار آفرینی
۲۸	ویژگی های کار آفرینی
۲۹	ویژگی های های شخصیتی کار آفرینان
۳۳	تاثیرات اقتصادی کار آفرین.
۳۴	انگیزه های کار آفرینی
۳۵	عوامل موثر بر کار آفرینی
۳۶	انواع کار آفرینی
۳۷	رویکردهای رفتاری کار آفرینی
۳۷	نقش های کار آفرینان
۳۸	انواع زندگی شغلی
۴۰	دلایل شکست کار آفرینان
۴۲	مهارت های کار آفرین
۴۳	مدیریت تصمیم گیری

صفحه	فهرست
۴۵	موفقیت
۴۷	تاثیرنگرش بر موفقیت
	فصل دوم: فرهنگ کسب و کار
۴۹	فرهنگ چیست؟
۴۹	تاثیرات اجتماعی و اخلاق کارآفرینی
۵۰	راهکارهای توسعه فرهنگ کارآفرینی
۵۱	فرهنگ کار سایر کشورها
۵۳	فرهنگ کار در اسلام و ایران
۵۴	کارآفرینی در ایران
	فصل سوم: خلاقیت و نوآوری
۵۹	ضرورت خلاقیت و نقش آن
۶۰	تعاریف خلاقیت
۶۱	اصول اولیه خلاقیت
۶۲	مراحل فرآیند خلاقیت
۶۳	خلاقیت و انواع تفکر
۶۶	نظریه دو بخشی مغز (راجر اسپری)
۶۸	نظریه چهار بخشی مغز (ندهرمان)
۷۲	الگوی تفکر تمام مغزی ندهرمان
۷۳	نظریه هوش چندگانه گاردنر
۷۴	ارتباط هوش و خلاقیت
۷۴	تئوری تفکر اثر بخش
۷۵	عوامل تشدید کننده خلاقیت
۷۶	عوامل بازدارنده خلاقیت

صفحه	فهرست
۷۸	ویژگیهای افراد خلاق
۷۹	تکنیکهای خلاقیت
۷۹	روش توفان فکری
۸۲	روش دلفی
۸۳	روش توهم خلاق
۸۴	روش فن مقایسه (سینکتیکس) syneptics
۸۴	روش اسکمپر
۹۲	روش شش کلاه تفکر
۹۴	نوآوری
۹۵	فرایند نوآوری
۹۷	فرصت
۹۸	فرایند شناسایی فرصت
۱۰۰	انواع نوآوری
۱۰۰	سطوح نوآوری
۱۰۲	نظریه حل خلاق مسئله Triz
۱۰۴	تاریخچه Triz
۱۰۶	کیفیت عملکرد و Triz کلاسیک
۱۰۸	کاربردهای Triz
۱۰۸	مفهوم تناقض
۱۱۰	مراحل حل خلاق مسئله
۱۱۳	اصول چهل گانه TRIZ
	فصل چهارم مدیریت کسب و کار
۱۲۰	اصول مدیریت کسب و کار

صفحه	فهرست
۱۲۱	مدیریت کیفیت جامع TQM
۱۲۲	تعریف سیستم
۱۲۳	برنامه ریزی خوب برای کسب و کار
۱۲۳	ویژگیهای ایده خوب برای کسب و کار
۱۲۴	راههای یافتن ایده کسب و کار
۱۲۵	سازمان و سازماندهی کسب و کار
۱۲۶	نقش نیروی انسانی و بهره وری
۱۲۸	ساختار کسب و کار
۱۲۹	انواع کسب و کار
۱۲۹	قوانین مربوط به تاسیس شرکت و مسائل حقوقی کسب و کار
۱۳۱	مالکیت معنوی
۱۳۴	انواع امتیازات تجاری
۱۳۵	انواع سند تجاری
۱۳۸	انواع شرکتهای تجاری
۱۴۱	رویه عملی برای ثبت شرکتهای
۱۴۲	موافقت اصولی
۱۴۳	آشنایی با مقررات صادرات و واردات
۱۴۶	روشهای گسترش مشاغل کوچک
	فصل پنجم مدیریت امور مالی
۱۴۸	برنامه مالی
۱۴۹	برآوردهای مالی
۱۵۰	هزینه تولید سالانه
۱۵۲	تعیین نقطه سربه

صفحه	فهرست
۱۵۴	حسابداری و نحوه کنترل‌های مالی
	فصل ششم بازار یابی
۱۵۸	اصطلاحات بازاریابی
۱۶۱	سیستم بازار
۱۶۲	چند واژه بازاریابی
۱۶۳	تعریف بازاریابی.
۱۶۴	تقسیم بازار
۱۶۵	انواع بازار.
۱۶۶	بازاریابی و شناخت محیط‌های رقابتی
۱۶۶	تحقیقات بازاریابی.
۱۶۸	مشتری مداری
۱۶۹	رفتار مصرف کننده
۱۶۹	عوامل موثر در تصمیم خرید
۱۶۹	عوامل بازاریابی
۱۷۰	محصول
۱۷۲	نام گذاری محصول.
۱۷۳	انواع استراتژیهای بازاریابی.
۱۷۳	روشهای رقابت.
۱۷۴	قیمت
۱۷۴	فرایند قیمت گذاری
۱۷۶	استراتژی قیمت گذاری .
۱۷۷	ارتقا یا ترفیع
۱۷۸	روشهای بهبود فروش

صفحه	فهرست
۱۷۸	تبلیغات
۱۸۰	انواع تبلیغات
۱۸۱	روابط عمومی
۱۸۱	توزیع و وظایف سیستم توزیع
۱۸۴	مکان
	فصل هفتم فناوری اطلاعات
۱۸۶	تعریف فناوری اطلاعات
۱۸۶	سیستم اطلاعات و فناوری اطلاعات
۱۸۸	کسب و کار اینترنتی
۱۸۹	تجارت الکترونیک
۱۹۳	مدلهای تجارت الکترونیک
۱۹۵	انواع سایتهای تجارت الکترونیکی
۱۹۶	بخشی از قانون تجارت الکترونیک
۱۹۸	دانش UT
۱۹۹	فصل هشتم طرح کسب و کار
۲۱۶	منابع و مآخذ
۲۱۷	فرمهای ضمیمه

(اعقل الناس، انظرهم فی العواقب) عاقل ترین مردم کسی است که به آینده کارها بیندیشد

بنام خداوند هستی بخش

دیباچه

با توجه به شرایط کنونی حاکم بر جهان، امروزه بر حجم کیفی و کمی نیازهای مادی و غیر مادی بشر افزوده گردیده به نحوی که از پوشاک گرفته تا اتوموبیل و منزل همه صورت های گوناگونی از نیازهای مادی ما را تشکیل می دهند.

با گذشت زمان تنوعات ما نیز در ارتباط با انواع نیازها دستخوش دگرگونی گردیده به شکلی که حاضر به پوشیدن هر لباس با هر رنگ و شکلی نبوده و رانند هر اتوموبیلی و سکونت در هر مکانی را شایسته خود نمی دانیم. در این زمینه دیدگاه های عام و خاص تفاوت های شگرفی با هم دارند.

گروهی معتقدند چون انسان توانایی دست یابی به بهترین ها را در محدوده عمر کوتاه خود ندارد پس باید به آن چه دارد قانع باشد و خود را دچار درد سر نکند؛ این گروه به راحتی از حق زیستن خود می گذرند و به عبارتی در حق خود ظلم روا داشته و نا خواسته حق دیگران به ویژه خانواده و اطرافیان و در نهایت به صورت غیر مستقیم حقوق جامعه را پایمال می کنند.

برخی هم بر عکس با تکیه بی حد و حصر بر پول و ثروت، آن را تنها راه رسیدن به رفاه تلقی نموده و از هیچ کوششی برای رفع نیاز های متنوع و گوناگون خود حتی به قیمت پایمال کردن حقوق دیگران دریغ نورزیده و کوتاهی نمی کنند.

نکته قابل تامل در این دو دیدگاه را می توان در تبیین نادرست و نامشخص افراد از نیاز واقعی خود دانست. هر چند زیاده طلبی را می توان یک مشکل روحی، روانی و اجتماعی دانست ولی بهتر زیستن حق هر انسان و شایسته هر مسلمانی است. در اندیشه های قرآنی با توجه به آیه شریفه «لَیْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى» به وضوح می توان دریافت که، خداوند هیچ چیزی را برای انسان به جز حاصل تلاش و کوشش او جایز نمی داند. به گونه ای که دستیابی به هرمیزان از مال و ثروت ناشی از تلاش و کوشش را برای رسیدن به رفاه بیشتر خود و خانواده مشروع و پسندیده می داند. از سویی چون توانمندی افراد از لحاظ فنی محدود بوده و غالباً یک یا چند نیاز خود را بیشتر نمی توانند بر طرف کنند لذا برای رفع نیاز های دیگر خود ناگزیر به مراجعه به دیگران هستند به گونه ای که یک کالا یا خدمت را به غیر یا «مشتري» ارائه نموده و در قبال آن کالاهای مورد نیاز خود را دریافت می کنند و یا در قبال دریافت وجه آن را برای رفع نیاز های دیگر خود خرج می کنند.

در این جاست که واژه هایی چون کسب و کار، اشتغال، بازار، تولید، مصرف، معامله، سود و زیان و غیره معنا پیدا می کنند. که اغلب به طور روزمره با آنها روبه رویم؛ ولی واژه کارآفرینی یا تولید کار، علیرغم سادگی صورت ظاهریش نیاز به تعریف و تحلیل جامعی دارد به طوری که امروزه درجهان به عنوان یک علم مطرح گردیده و در قالب دروس عمومی و تخصصی در اغلب دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی ارائه می گردد.

برداشت های گوناگون و غیرکارشناسی از کارآفرینی ضمن ایجاد دوگانگی، ددرسهای زیادی را نیز آفریده است، برای روشن شدن موضوع به ذکر مثالی می پردازیم. فرض کنید صاحب ارث و یا ثروت یادآورده و مشروعی شده اید، که برای آن هیچ گونه سعی و تلاشی نکرده اید. با آن چه می کنید؟ ممکن است با این ثروت در جهت رفع نیازهای مادی خود گام برداشته و یا برای رفع نیازهای شخصیتی و معنوی خود آن را در امور خیریه هزینه کنید. آنچه مسلم است چون مشا ثروت به دست آمده مشروع است لذا، اقدام شما با ارزش های متفاوت، مقدس و قابل قبول است.

آیا راه سومی وجود دارد؟

آن را سرمایه کاری نموده و با تکیه بر توان خود به تولید پرداخته و سود حاصل از آن را خرج رفع نیازهای معنوی و مادی خود کنید (به عبارتی از مایه هزینه نکنید بلکه سود حاصل از آن را خرج کنید) کدامیک معقول تر است؟

این یعنی «فرهنگ کار و اشتغال». گروهی در این ایستگاه پیاده شده ولی اندکی هم با ادامه مسیر؛ به سود حاصل از کسب و کار کوچک خود قانع نبوده و به رفاه بیشتر خود می اندیشند. کسب و کار خود را توسعه داده، فضای بزرگتر، تجهیزات بیشتر، نیروی انسانی بیشتر، ماهرتر، ... و در نهایت رضایت، سود و رفاه بیشتر. این ممکن نیست مگر با فکر و اندیشه ی برتر، برنامه جامع تر، خلاقیت و نوآوری بیشتر در تولید و ارائه خدمات و خلاصه رعایت انصاف و عدالت برای پرسنل تحت پوشش خود و کیفیت و قیمت مناسب برای مشتری این یعنی «کار آفرینی» و در این صورت شما هم «کارآفرین» خوانده می شوید.

فرایند کسب و کار در دنیای امروز به پیکار در میدان جنگ شبیه است عدم اطلاع از بازار مانند شلیک تیر انداز به اطراف است تا شاید یکی از آنها به هدف اثبات کند درحالی که تک تیر انداز تیر خود را به هدف می نشاند. از این رو دولتها به این نتیجه رسیده اند که برای کسب موفقیت اقتصادی در عرصه ملی و بین المللی در عرصه خدمات و تولید محصولات در بنگاهها و شرکتهای نیاز به توسعه کارآفرینی است که به عنوان عامل اصلی

تغییر و توسعه؛ باید در جامعه حرکتی را آغاز نماید که منجر به خلاقیت و نوآوری مستمر شود. برای افزایش کار آفرینی در افراد جامعه می توان آگاهیه ها و توانایی های آنان را در این زمینه بالا برد. مطمئناً به غیر از دست آوردهای سطحی، با ایجاد و گسترش کسب و کار، انگیزه شما عامل مهمی در شکوفایی جامعه و باز دارنده ی خطراتی است که هر لحظه جامعه را تهدید می نماید.

خلاصه کار آفرینان کسانی هستند که در ایستگاه های بین راه از قطار پیشرفت پیاده نشده و به راه خود تا انتها ادامه می دهند. توجه به این نکته مهم و ظریف راز موفقیت کار آفرینان کوچک و بزرگ در طول تاریخ در اقصا نقاط ایران و جهان بوده است. تحقیق در این مورد را به شما واگذار می کنیم.

روند تغییر و تحولات در جامعه امروز آن چنان سریع و شتابان شده است که پیش بینی آینده مقدور نیست در سایه این تغییر و تحولات روند استخدام و معیارهای آن نیز در کشورها در حال تغییر است، به طوری که افراد مثل گذشته به دنبال استخدام مادام العمر در یک شغل نیستند. ماهیت تغییر و تحولات در دنیای شغل و حرفه طوری است که نیاز مستمر به کسب دانش و مهارت جدید در هر شغلی ضروری به نظر می رسد.

حقیقت این است که امروز در عصر اطلاعات؛ نوآوری ها، شغل های نو، رقابتهای و ارزشها، نیاز به تغییر در نگرشها و روشها داریم، و نباید لحظه ای از آموختن، تحقیق و پژوهش و کسب اطلاعات در حوزه کاری خود غفلت ورزیم. کار آفرین و کار آفرینان نقش کلیدی در روند توسعه و پیشرفت اقتصادی جوامع مختلف جهان ایفا می کنند. و علاوه بر آن کار آفرینی را دارای آثار مثبت در زمینه های اجتماعی و فرهنگی و معنوی است.

روند زندگی انسانها و تحول آن از دوران غار نشینی تا کنون و تغییرات ایجاد شده در مسیر تکامل بشر، مدیون انسانهایی است که با اراده و پشتکار و یافتن فرصتهای طلایی و اقدام به موقع، توانستند از فرصتها بهترین بهره برداری را نموده و باعث رشد و شکوفایی اقتصاد، صنعت و تکنولوژی و فرهنگ جامعه گردند.

کسی که وارد کسب و کار شود، از مردم بی نیاز می گردد.

امام صادق (ع)